

BENVINGUDA

ALS GROCS !!!

1. INTRODUCCIÓ

2. HISTÒRIA DE LA COLLA

3. ACPC

4. LES NOSTRES GRALLES

5. ELS CASTELLS

6. PREGUNTES I RESPOSTES CASTELLERES

7. FITXA CASTELLERA

1. INTRODUCCIÓ

Benvingut/da a la nostra colla! Tant si ja ets casteller com si no, necessitaràs una mica d'informació sobre la nostra colla, sobre la nostra història, sobre els castells en general i sobre la nostra activitat en particular. És per això que et fem a mans aquest document que inclou les informacions més bàsiques i necessàries que, creiem, t'ajudaran en el procés d'integració dins la colla. Llegeix amb atenció i, si pot ser, fins al final, on trobaràs una fitxa que t'agraïrem que emplenessis.

2. HISTÒRIA DE LA COLLA

La colla castellera de Castelldefels fa la seva primera sortida el 31 de maig de 1982, a l'Aplec de Bruguers, on descarrega el 3 de 6, el 4 de 6 i un pilar de 4. No es pot parlar del naixement dels Castellars de Castelldefels sense tenir en compte que va coincidir amb l'inici dels Grallers i Geganters, que van fundar l'Agrupació de Cultura Popular de Castelldefels, entitat que agafa la responsabilitat de l'organització de les festes majors de la ciutat, així com de la recuperació i difusió de la cultura popular. Paco López, el primer cap de colla del Castellars de Castelldefels, és qui encapçala aquest projecte de fundació dels castellers i de la resta d'entitats de l'Agrupació.

Tot i que Castelldefels pertany al Baix Llobregat, la cultura popular que li es pròpia està més lligada a la comarca veïna del Garraf, cosa que explica la seva singularitat, tant de la creació d'una colla castellera en una ciutat del cinturó de Barcelona als anys 80, com del seu intens lligam amb la resta de balls populars propis del Garraf.

Els primers anys, la colla rep molta de la gent vinguda a Castelldefels i a Catalunya els anys 50 i 60, que adopten la cultura popular del Garraf amb entusiasme i convicció, aplegant al voltant de la colla castellera els valors de cultura, barri i associacionisme que germinaven arreu de les poblacions del Baix Llobregat durant la dècada dels 80. La colla castellera creix ràpidament i alimenta, alhora, la creació de la resta de grups de cultura popular amb els quals ha conviscut fins a dia d'avui, fet condicionant d'una de les principals peculiaritats d'aquesta colla: la multiparticipació. Al caliu de la colla castellera es formen grups de balls de panderetes, cintes i pastorets, on hi participa part de la canalla, grups de balls de Bastons, Gitanes, diables i grups de foc, que nodreixen gran part dels troncs, i una colla gegantera que alimenta els nuclis de la colla.

Els anys 90, els millors moments

A principis dels anys 90 la colla comença a sovintejar els castells de 7 i els pilars de 5, amb les cites destacades del primer 4 de 7 a la Festa Major d'estiu de 1991; del juliol del 1992, quan són part de la inauguració dels Jocs Olímpics; de l'agost de 1993, quan celebren el seu castell número 1000 amb una trobada de colles castelleres, i del 1994, quan fan la millor actuació de la seva història al concurs de Castells de Tarragona, amb Pep Ribes com a cap de colla, descarregant el 4 de 7 amb l'agulla i el 3 de 7 i carregant el 5 de 7. Finalment, l'1 de desembre de 1997, a la Trobada de Colles Castelleres del Baix Llobregat, gairebé carreguen la torre de 7, el que es podria considerar el final d'aquesta època d'or. Durant aquests anys, hi ha un sentiment d'estar fent una cosa especial i única, en un entorn on comencen a aparèixer, a totes les ciutats i pobles de la comarca, una munió de colles castelleres que, alhora que rivalitzen, esperonen els veterans de la comarca a fer més i millors construccions. És durant aquesta frenètica activitat dels anys 90 quan s'articulen importants projectes que culminen amb la construcció del local social de l'Agrupació de Cultura Popular, inaugurat l'any 2000, fet que marcarà el punt d'inflexió a la història de la colla.

Anys difícils

A partir de la inauguració del nou local social, la colla entra en una fase de declivi que acabarà portant-la a patir uns anys difícils, a mitjans de la primera dècada del 2000, amb alts i baixos, aturant gairebé la totalitat de la seva activitat castellera cap al 2005. A partir d'aquest punt, la colla només aixeca pilars de 4 per la Diada Nacional de Catalunya i a les festes majors de la ciutat. Tanmateix, i gràcies al caliu de l'Agrupació de Cultura Popular, que li proporciona les poques camises que té en aquell moment, la colla segueix assajant i aconsegueix mantenir viva la espurna castellera.

La recuperació, segona època

El 15 d'agost de 2008 la colla torna a actuar a la Plaça de l'Església de Castelldefels, en companyia del Xicots de Vilafranca i ho fa després de tres anys sense activitat castellera i amb prop del 95% de castellers nous, tot i que en aquesta ocasió no descarrega cap castell. L'11 de setembre del mateix any, a les Roquetes del Garraf, descarreguen un 3d6 i un 4d6 i fan un intent de 4d6a. Des d'aquell moment, la colla segueix una evolució de recuperació amb les dificultats que suposa fer castells en una ciutat com Castelldefels, on la cultura popular en general malda per sobreviure.

Les tres temporades següents, la colla va recuperant tota la gamma de castells de 6 i el pilar de 5 de forma compassada, amb la consecució d'una tècnica més acurada, i amb la mirada fixada a recuperar els castells de 7. El 8 de desembre de 2010, la colla porta a plaça el seu primer intent de castell de 7, d'ençà de la recuperació de la colla. El castell, però, queda en un intent desmuntat. La feina feta durant tota la temporada ha posat les bases per a una possible recuperació dels castells de 7, solidificant la incipient recuperació de la colla i consolidant les expressions de cultura popular a la nostra ciutat.

L'actualitat

El 7 de juliol de 2012, en el marc del seu XXXè Aniversari, tornen a assolir un castell de 7 pisos: el 4 de 7. La consecució d'aquest objectiu, la millora en els assaigs i la millora en la tècnica, realça la il·lusió i l'esforç i fan de la temporada següent una temporada de rècord: es torna a carregar un 4 de 7 (Festa Major d'estiu de Castelldefels), es descarrega el pilar de 5 número 100 (27 d'octubre a Sant Feliu) es descarrega un castell de 7 pisos (el 3 de 7) en plaça llunyana, a Granollers, que juntament amb un 5 de 6 i un 2 de 6 (i pilar de 5) fan d'aquesta la millor actuació dels últims 15 anys.

El 2013 acaba la temporada a Castelldefels amb la Festa Major d'hivern amb un fet que no es dona des del 1995 a Castelldefels (i des del 1996 a Lleida): descarregar un 3 i un 4 de 7 en la mateixa diada, en què també es descarrega un inèdit, per a la colla, 5 de 6 amb l'agulla, un vano de 5 i un pilar de 4 per sota. El 2014, seguint amb els bons resultats, s'entra al Concur7 (el concurs de castells per a colles de 7 pisos) i s'acaba la temporada amb un intent d'un castell inèdit: el 3d7 amb l'agulla, que malauradament cau després de la segona carregada.

En el cicle 2015-2016 es segueixen consolidant els castells de 7 pisos, descarregant finalment el 3d7 amb agulla per primera vegada a la història el 8 de desembre de 2015, a la Festa Major d'hivern, intentant el 2d7 a la Festa Major d'estiu de 2016 i carregant el 5d7 al XXVI Concurs de Castells, també el 2016.

Finalment, el 2017 esdevé la millor temporada de la història pel que fa a resultats. Es descarrega, per fi, el 5d7, al juliol a Sitges, una fita a la qual li segueix una fantàstica Festa Major d'estiu, on es descarreguen el 3 i el 4 de 7 amb l'agulla i el 5d7, que, acompanyats d'un súper vano de 5 (un vano de 5 flanquejat per 2 pilars de 4 a cada costat), conformen la millor diada de la història de la colla. La temporada acaba encara millor, amb una històrica Festa Major d'hivern que supera l'anterior diada a Castelldefels i on es descarrega, per primera vegada (i al primer intent) el 7d7, acompanyat pel 5d7 i el 4d7a i un

“súper mega vano de 5” (un vano de 5 flanquejat per 3 pilars de 4 a cada costat!).

La temporada 2018 no es queda pas enrere, però. A més d’aconseguir augmentar el gruix de camises, tant als assajos com a les diades, la colla aconsegueix, un cop més, fer la seva millor diada de la història descarregant, al XXVII Concurs de Castells a Torredembarra, el 5 de 7 i el 7 de 7 i carregant el 2 de 7 per primera vegada a la seva història.

A l’última temporada, la del 2019, la colla segueix creixent en nombre de camises i comença a plantejar-se reptes més grans. Després d’un any intens, amb assajos molt exigents, la colla tanca una gran temporada amb una gran actuació, la de Festa Major d’hivern, en què s’intenta per primera vegada un castell de 8, es descarreguen el 5 de 7 i el 4 de 7 amb l’agulla i es carrega el 2 de 7.

3. ACPC

L’Agrupació de Cultura Popular de Castelldefels, la nostra “mare”

L’Agrupació de Cultura Popular de Castelldefels agrupa el conjunt de grups i colles dedicats a recuperar, mantenir i posar al dia totes les representacions de folklore i cultura popular de Castelldefels.

Formen part de l’Agrupació de Cultura Popular: la colla Gegantera de Castelldefels, la colla Castellera, el drac Gar-i-Got i els diables, els Grallers, els Tabalers, les cintes, les panderetes, les gitanes i les colles de ball de bastons. Així mateix, l’Agrupació de Cultura Popular organitza i participa en les diferents festes populars de Castelldefels.

L’Agrupació de Cultura Popular té, com a principal missió, recollir i preservar la història i arrels tradicionals de Castelldefels i la generació i actualització de l’imaginari col·lectiu que identifica el poble, així com difondre danses d’arreu dels Països Catalans.

4. LES NOSTRES GRALLES

Toc de Vent, els grallers dels Castellers de Castelldefels, són, sens dubte, els millors grallers del Baix Llobregat.

Sempre són amb nosaltres, a totes les sortides, tant se val si plou o neva, si van bé les coses o no, amb només una excepció: no els sentiràs tocar mai “La Polca d’Ours”!

5. ELS CASTELLS: parts d’un castell i vocabulari bàsic.

Parts d’un castell

Els castells es componen, a grans trets, de tres parts: la pinya, el tronc i el pom de dalt. Tot i ser parts clarament diferenciades, no podem entendre els castells sense alguna de les tres parts i és important entendre-ho tot com un conjunt. Sense pinya no hi ha castell, sense tronc no hi ha castell i sense pom de dalt tampoc. TOTES SOM NECESSÀRIES!

1) La pinya

És la base del castell. La seva funció és la de suportar l’estructura que es forma damunt seu, contrarestant els pesos i evitant deformacions. Encara que no ho sembli, tots els castellers que la formen tenen un rol i una posició concreta. És un gran engranatge en què tot ha de quadrar.

La pinya té dues parts: l’equip del baix i l’equip de mans.

L’equip del baix és el nucli del qual sorgeix la resta de la pinya i està format pels baixos, les crosses, els contraforts i les agulles. En general són sempre els castellers més baixos d’alçada.

- Els **baixos** són el primer pis, per tant els castellers que aguanten el castell sobre la seva esquena.
- Les **crosses** són les persones que es col·loquen sota les aixelles dels baixos per evitar que s’enfonsin pel pes del castell.
- Els **contraforts** se situen darrere els baixos i els empenyen amb el pit per tal d’evitar que aquests caiguin cap enrere pel pes del castell.
- Les **agulles** es troben al mig del castell, suportant per davant als baixos, tot i que la seva funció és la de sostenir els genolls dels castellers que formen el segon pis. A més, tenen una tasca de comunicació entre el baix i la persona que es col·loca a sobre del baix (segon).

L’equip de mans actua com a suport del tronc i està format per les persones més altes de la colla.

- Els **primeres mans** es col·loquen darrere dels contraforts i sostenen el cul de les persones del segon pis per evitar que aquests s’asseguin pel pes del castell.

- Els **laterals**, entre la crossa i el contrafort, fan doble feina: impedeixen que els castellers del segon pis es desplacin cap al costat i reforcen la crossa perquè no s'ensorri.
- Els **vents** se situen entre crossa i crossa i agafen amb una mà la cama d'un segon i amb l'altra mà la cama d'un altre segon. També eviten el desplaçament lateral dels segons, però sobretot eviten moviments dins l'estructura del castell.

En algunes construccions més elevades i difícils calen suports addicionals per sobre de la base: el folre i les manilles. En concret, el primer suport per sobre de la pinya és el folre. En cas que fos necessari un segon, es construirien les manilles per damunt del folre. Molt excepcionalment, s'empren els puntals: una quarta base per sobre de la pinya, el folre i les manilles.

2) El tronc

El tronc està format pels diferents pisos que integren el castell. Els castellers de cada pis s'anomenen segons, terços, quarts, quintes, sisens i setens. Els castellers més forts i pesats se situen en els pisos inferiors, mentre que els més lleugers als superiors.

3) El pom de dalt

Són els tres darrers pisos del castell i està format pels dosos, l'aixecador i l'enganeta.

- Els **dosos** són l'antepenúltim pis i el formen dos castellers.
- L'**aixecador** és el penúltim pis i té la funció de quedar ben acotxat per tal que l'enganeta pugui pujar.
- L'**enganeta** és el petit o la petita que tanca el castell, aconseguint transformar les angoixes de la plaça en aplaudiments. És qui marca quan un castell està carregat i ho fa passant per sobre de l'acotxador i aixecant la mà (aleta).

Denomimació dels castells

Per anomenar un castell, primer es diu l'estructura (nombre de castellers que hi ha a cada pis del tronc) i després el nombre de pisos. Per exemple, en un tres de set hi ha tres castellers a cada pis del tronc i set pisos, incloent-hi el pom de dalt. Això varia en el cas dels castells amb agulla (amb un pilar al mig), ja que en aquest cas el primer nombre és el nombre de rengles exteriors, és a dir, sense comptar el pilar, i el segon, el de pisos; finalment, per assenyalar la presència del pilar al mig se'n diu que és "amb l'agulla" o "amb el pilar".

Les estructures més típiques són:

Pilar: Castell format per una sola persona per pis. Els castellers van pujant, pis per pis, enfilant-se per l'esquena dels que van formant el tronc. Una variant és el pilar caminant, que és un tipus de pilar en què el baix i els membres de la pinya caminen fins arribar a un punt determinat.

Dos o torre: Estructura formada per dos castellers per pis. Els castellers del tronc s'agafen entre ells trenant els seus braços (el braç dret va per dintre i el braç esquerre per fora) i col·locant el dit polze sota l'aixella del seu company per donar més consistència a l'espatlla. Pel que fa al pom de dalt, la torre és l'únic castell en què els dosos adopten la mateixa posició que la resta de components del tronc. L'enxaneta i l'acotxador pugen per pilars oposats i, després de fer l'aleta, cada un d'ells baixa pel pilar per on ha pujat l'altre.

Tres: Castell format per tres castellers en cada pis, que s'agafen formant un cercle. En aquest castell, cada pilar rep un nom diferent en funció de les seves característiques i dels castellers que hi pugen: rengla, plena i buida. Portarà 5 anys a la colla i encara no ho sabràs diferenciar, no et preocupis, ens ha passat a tots.

Quatre: Construcció que té quatre castellers per pis formant un quadrat. Pel que fa al tronc, els membres d'un mateix pis no s'agafen entre ells, sinó que amb els seus braços agafen el turmell o la cama dels castellers que els queden als costats del pis immediatament superior. Pel que fa al pom de dalt, els dosos se situen en una posició oberta. En l'ascens i el descens, l'enxaneta i l'acotxador pugen i baixen per pilars oposats i es creuen dalt del castell. El principal punt feble del quatre és que perdi la seva forma quadrada, és a dir, que es desquadri.

Castells amb el pilar al mig: Estan formats per la combinació d'un castell de quatre o tres, habitualment, amb un pilar al mig. Aquest castell consta de tres fases d'execució: en la primera es va carregant simultàniament el castell i el pilar que queda al mig. Al pilar només hi pugen els components fins al penúltim pis, seguint la tècnica normal, ja que l'últim pis els entrarà per dalt i estarà format, indistintament, per l'enxaneta o l'aixecador del quatre. En la segona fase, el castell es carrega i es comença a descarregar. Aleshores, l'aixecador o enxaneta del castell entra dintre del pilar i el corona. Finalment, quan els segons es deixen anar de braços i el segon del pilar queda net damunt la pinya, es considera que aquest castell està carregat. Perquè es consideri descarregat només cal desmuntar el pilar.

Cinc: és una estructura formada per un dos o torre enganxat a la rengla d'un tres. A més, sol tenir dos aixecadors, però només una enxaneta, que fa dues aletes (primer al tres i tot seguit a la torre).

Aixecats per sota: Els castells que habitualment es construeixen seguint la tècnica d'aixecar-los per sota són el pilar i el tres.

L'esperit casteller

Entrar a la Colla és formar part d'una gran família en què tothom és necessari, ocupi el lloc que ocupi i faci el paper que faci. Hi ha mil raons per entrar-hi, però, un cop dins, esdeveniu membres d'un col·lectiu divers que lluita per fer castells cada cop més alts. En una colla, el més important és el compromís de cadascú amb tots els altres, l'objectiu col·lectiu per sobre de l'individual. Treballant plegats, fent pinya, cadascú amb la seva aportació, la colla es consolida i creix i pot plantejar fites cada cop més ambicioses. Això només és possible si tothom s'adona de la seva importància.

Els castells han esdevingut un símbol de Catalunya per tot el que representen: treball en equip, feina dura i constant, equilibri entre seny i rauxa i, també, amistat, solidaritat i força. Aquest són els valors que representem. A més, lluïm amb orgull la camisa groga i portem el poble de Castelldefels ben amunt.

6. PREGUNTES I RESPOSTES CASTELLERES

L'Activitat

✓ **Quant costa?**

Venir a provar és gratuït, però la quota ANUAL individual per pertànyer a l'ACPC és de 25 euros.

Aquesta quota s'utilitza per sufragar l'assegurança obligatòria per realitzar l'activitat i dona dret a fer qualsevol activitat de l'ACPC (diables, ball de bastons, gegants...)

Si t'agrada i vols formar part de la colla, t'hauràs de comprar una camisa i una faixa (al voltant de 20 euros per peça).

Nosaltres tenim camises i faixes per vendre, però els pantalons te'ls hauràs de comprar a part.

A algunes sortides que fem en autocar, s'ha de pagar una petita part (3 euros).

Algunes activitats (calçotada, castanyada...) tenen un preu especial per a socis i d'altres (colònies, excursions) van a càrrec de cada membre.

✓ **Puc portar algun amic o familiar?**

I tant! Quants més siguem, estructures millors i més altes farem.

Requisits físics

✓ **Amb quina edat es poden fer castells?**

A qualsevol edat, va, posem de 3 a 99!

- ✓ **I si no faig cap altra activitat esportiva?**
Cap problema. No hi ha cap requisit de forma física previ.
- ✓ **Hi ha cap requisit físic?**
Cap. Necessitem persones de totes les mides i talles. Tothom hi té un lloc i te'l trobarem.
- ✓ **I quan em faci gran?**
"Tranqui", que et trobarem una posició nova

La Temporada

- ✓ **Quant dura la temporada?**
La temporada d'assaigs comença a principis de març (pels voltants del dia de la Dona) i acaba a la Festa Major d'hivern (al voltant del 8 de desembre). Els assaigs s'aturen per setmana santa, finals de juny, les dues últimes setmanes d'agost i, puntualment, alguns ponts.
La temporada d'actuacions tradicionalment comença per Sant Jordi i s'atura dues setmanes a l'agost.
Normalment hi ha una "Escola de castells" entre el mes de febrer i el mes de març.
- ✓ **Quant de temps em prendrà del cap de setmana?**
Normalment intentem que la mitjana d'actuacions sigui de dues per mes. Això no sempre és possible, perquè depèn d'altres colles. Una mitjana de dues actuacions per mes vol dir que hi ha mesos en què s'actua cada setmana i mesos en què no s'actua (al futbol, en canvi, es juga una vegada per setmana, és a dir quatre per mes).
A la part forta de la temporada (des de Sant Jordi fins a Tots Sants) es pot donar el cas d'actuar una vegada per setmana o fins i tot dues. Les actuacions acostumen a ser els diumenges.
- ✓ **Es fan vacances?**
Sí, com a mínim del 16 d'agost (just després de la Festa Major d'Estiu) fins al 31 d'agost i del 9 de desembre (just després de la Festa Major d'Hivern) fins al març. Les dates varien perquè la Diada de Festa Major no sempre és el 15 d'agost o el 8 de desembre.

Els assaigs

- ✓ **Quins dies assagem?**
Dimarts de 19.00 a 21.30
Divendres de 19.30 a 20.30 h (canalla i tecnificació) i de 21 a 23 h (adults)
- ✓ **On és l'assaig?**
Al local de l'ACPC:
Av. Lluís Companys, 16, al costat de l'Escola Can Roca
- ✓ **Què necessito per participar als assaigs?**
Una camisa vella i una faixa. Al principi te la deixarem nosaltres.
A les actuacions, camisa groga i pantalons blancs.
- ✓ **Com funciona això dels assaigs?**
Normalment un assaig de divendres està estructurat de la següent manera:
 - 1) Escalfament amb estiraments
 - 2) Rengles, on s'escalfa, s'aguanta pes, es millora la pujada (la gent que puja) o s'ensenya alguna estructura.
 - 3) Assaig, on s'alternen estructures netes (sense pinya) i castells amb pinya.Normalment a l'assaig abans d'una sortida es prova el que anirà a l'actuació, i alguna cosa més. Els assaigs en què al dia següent no hi ha sortida, són més lliures i es proven d'altres coses.
Hi ha persones que, sobretot al principi, aprofiten l'assaig de canalla per aprendre a pujar.
Els assaigs de dimarts són una mica més lliures, ja que, com no ve tanta gent, no es poden dur a terme algunes proves.
Opcionalment, algunes vegades es fa un tercer assaig, si es vol perseguir algun objectiu molt molt concret. Actualment, hi ha assaig de pilars i del dos el primer i tercer dijous de cada mes.

Els castells són perillosos?

- ✓ **“A la tele he vist que cauen”**
Els castells cauen, però no ens agrada que caiguin, i els assagem i ens assegurem de fer estructures segures i fiables, però que caiguin o no depèn de molts factors i, molt de tant en tant, cauen. Les caigudes poden ser força espectaculars a l'hora, i la canalla acostuma a plorar, però no de dolor, sinó de la impressió.

La majoria de caigudes es salden amb cops i l'orgull ferit, o sigui que no, en general no són perillosos.

De fet, estrictament parlant, hi ha menys lesions per practicants que al futbol!

✓ **Amb quines mesures de protecció compta la colla?**

Els assaigs es duen a terme al local, on hi ha una xarxa on hi provem la majoria d'estructures (algunes, per la seva complexitat, no es poden fer amb la xarxa).

Els infants que tenen posició al "pom de dalt" (els pisos més alts del castell) han de dur casc i protecció bucal.

✓ **I si em faig mal?**

Els castellers estem obligats a subscriure una assegurança per tal de dur a terme la nostra activitat. Aquesta assegurança la subscriu la colla i hi apunta tots els seus castellers i compta amb la cobertura d'una mútua en cas necessari.

8. FITXA CASTELLERA

NOM	
COGNOMS	
TELÈFON	
E-MAIL	
DATA DE NAIXEMENT	
HAS FET CASTELLS ABANS?	
PRACTIQUES ALGUN ESPORT? QUIN?	
COM ENS HAS CONEGUT?	